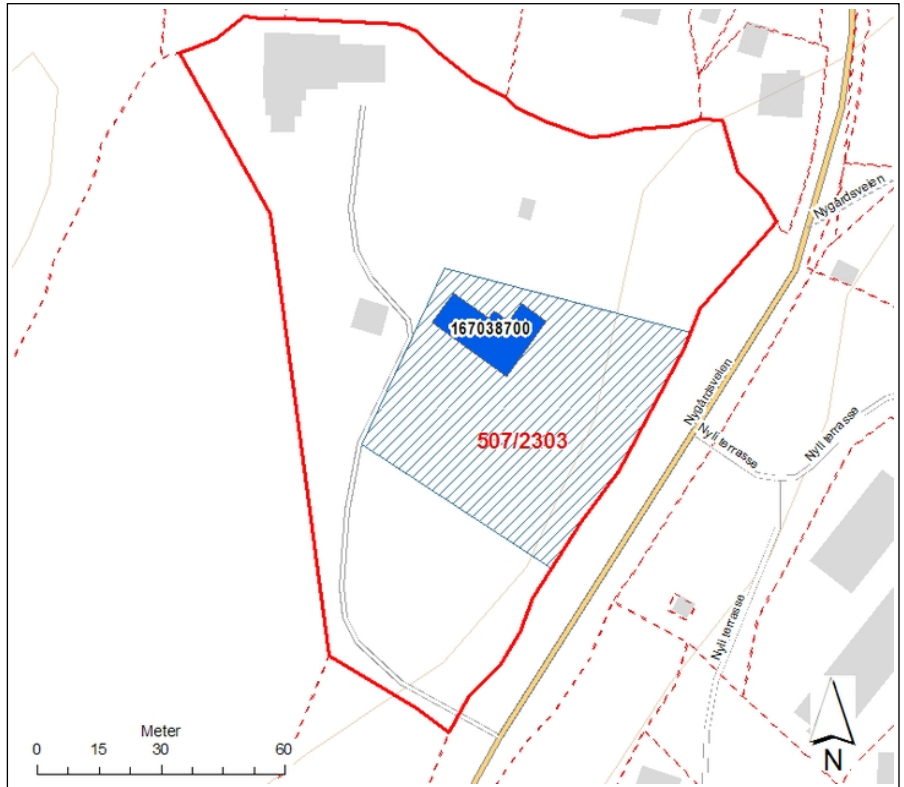

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke: Aust-Agder
 Kommune: 906/Arendal
 Opprinnelig funksjon: Gårdsbruk/landsted
 Nåværende funksjon: Barnevernsinstitusjon
 Foreslått vernekategori: Verneklasse 1, fredning
 Totalt antall bygg: 3

Situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
13339	NYLI GÅRD, HOVEDBYGNING	1700 - 1928	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør/Utomhus	167038700	507/2303

Vern kompleks

Formål: Formålet med fredning er å sikre Nyli gård, opprinnelig Arendal guttehem, som eksempel på barnehem fra første halvdel av 1900-tallet. Formålet er videre å sikre eiendommen som eksempel på barnehem opprettet i eksisterende bolighus og på gårdsbruk. Fredningen skal sikre hovedbygningens uttrykk fra ombyggingen til barnehem 1925-28 og hageanlegget tilknyttet hovedbygningen.

Begrunnelse: I første halvdel av 1900-tallet (Vergerådsloven 1900-1953) ble barnehem gjerne lagt til landbrukseieendommer for at gårdsdrift kunne bidra til husholdet og gi inntekt til driften. Gårdsbygninger og våningshus ga ofte plass til mange barn. Gårdsarbeid kunne være både et pedagogisk og et disiplinerte tiltak.

Barnehem i denne perioden ble i stor grad etablert og drevet av religiøse og veldedige organisasjoner. Nyli gård er en god representant for barnehem fra denne perioden og har relativt høy autentisitet ved at hovedbygningens form, planløsning og frie beliggenhet på stor tomt er bevart. Institusjonen har lang historie og Nyli gård viser flere trekk som er typisk for barnevernets utvikling.

Omfang: Fredningen omfatter hovedbygningen på Nyli gård og hageanlegg som vist på kart. For hovedbygningen omfatter fredningen eksteriør og interiør.

Beskrivelse kulturmiljø

Eikhaugen/Nyli gård består av hovedbygningen på Nyli gård og institusjonsbygningen Eikhaugen, samt lekestue og garasje.

Nyli gård er opprinnelig en landbrukseieendom og hovedbygningen har en del som er fra begynnelsen av 1700-tallet, og som senere er endret og tilbygd flere ganger. Foran hovedfasaden mot bysiden består hageanlegget av terrasser med forstøtningsmurer og trapper i stein.

Eikhaugen ble bygd i 1992 til barnevernsformål av fylkeskommunen.

Komplekset ligger i et område som heter Barbu, ikke langt fra sentrum i Arendal. Barbu var opprinnelig landbruksområde og er nå et boligområde.

Hagen har terrassering, natursteinmurer, beplantning og nøktern standard på opparbeidete flater inntil husveggene. Hagen har med rimelig sikkerhet eksistert i hele barnevernsperioden. At det har vært et hageanlegg i en eller annen form helt siden landstedperioden er også meget sannsynlig.

Bygningens beliggenhet og hage er kulturhistoriske kvaliteter ved anlegget som også tydeliggjør historien som landsted, gårdsbruk og barnehem.

Det fredete utomhusarealet er avgrenset slik: Mot nord langs hagens tidligere yttergrense mot låvebygning, mot sør omfattes flaten med opparbeidet plen, mot vest og øst danner vei avgrensning.

Eiendomshistorikk

1700: Nyli gård oppføres tidlig på 1700-tallet.

1925: Eiendommen kjøpes av flere initiativtakere, deriblant fabrikkeier T.A. Mørland, for å etablere barnehjem. Soveromsfløy bygges til våningshuset og våningshuset bygges samtidig på fra 1,5 til 2 etasjer (1925-1928).

1928: Arendal Guttehjem tar i mot sine første barn. Eier og driver er Arendal Indremisjon.

1952: Skifter navn til Nyli gård, åpnes også for jenter og hele søskenflokker.

1972: Gårdsdriften avvikles.

1986: Nyli gård gis i gave til Aust-Agder fylkeskommune da indremisjonen avvikler sin barnehjemsdrift.

1992: Eikhaugen, enetasjes vinkelformet bygning med seks soverom og en hybelavdeling, oppføres på eiendommen.

2004: Nyli gård blir statlig.

2008: Driften legges om og Nyli gård blir ungdomsavdeling, Eikhaugen bygges om til familiesenter med to leiligheter. Pr 2011 kalles institusjonen Arendal ungdoms- og familiesenter, avdeling Nyli, og har plass til 5-6 ungdommer.

Kilder: Se byggerapport.

Verneverdige bygg

Byggnr: 13339

GAB nr: 167038700

Navn: NYLI GÅRD,

HOVEDBYGNING

Oppført: 1700 - 1928

Utomhusanlegg

Elementnr: 1

Elementnavn: Hageanlegg

Beskrivelse: Hageanlegget

foran hovedfasaden mot

forbipasserende vei, ble i

sin tid representativt

opparbeidet med terrasser

og trapp i natursteinsmur,

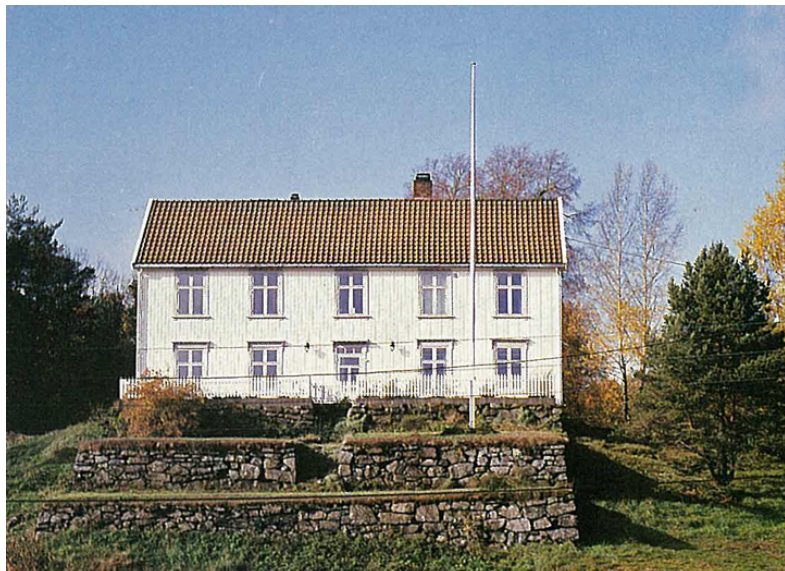
flaggstang, busker og trær.

Hovedbygningen sett fra vest. Soveromsfløyen fra 1925-28 til venstre i bildet. Opphavsrett: Statsbygg.

Nyli gård sett fra sydøst med Nygårdsveien i forgrunnen. Opphavsrett: Statsbygg.

Murene er godt eksponert i dette bildet fra omkring 1990. Opphavsrett: Aust-Agder fylkeskommune.

Detaljer av hageanlegget. Opphavsrett: Statsbygg.

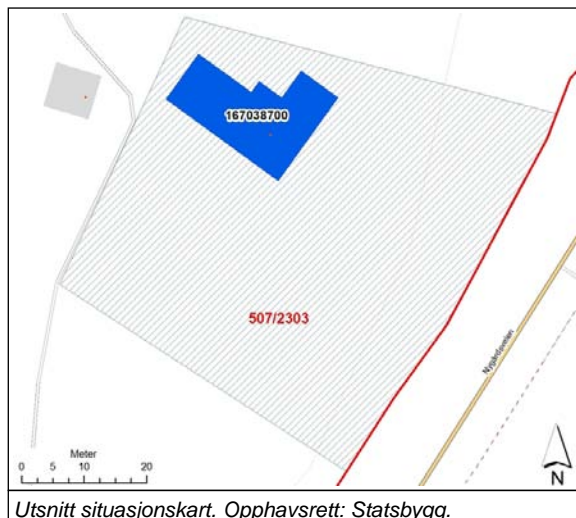
Hagen sett fra hovedbygningens østfasade. Opphavsrett: Statsbygg .

BYGNING 13339 NYLI GÅRD, HOVEDBYGNING

Kompleks 13853 EIKHAUGEN/NYLI, ARENDAL

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG SØR
GAB nr:	167038700
Gnr/bnr:	507/2303
Oppført:	1700 - 1928
Byggherre:	
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Landbruk
Nåværende funksjon:	Bolig/bosetning
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Uregulert: Nyli Gård er uregulert. I kommuneplanens arealdel er eiendommen avsatt som boligområde.
Vernestatus:	Annet vern: Fylkeskommunen skriver 19.06.2006 at hovedbygg og tilhørende utomhusareal bør reg. til spes.omr. bevaring

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Bygningen er en toetasjes trebygning med kjeller og loft. Bygningen har en del som består av det opprinnelige våningshuset på Barbu gård fra begynnelsen av 1700-tallet, og en påbygging til to etasjer samtidig med at en soveromsfløy ble oppført 1925-28 da guttehuset ble åpnet. Bygningen er senere modernisert, restaurert og noe ombygget. I det opprinnelige våningshuset er kjøkkenet utvidet. Planløsningen fra barnehjemsetableringen er hovedsaklig bevart. Bygningen har i senere tid fått nye vinduer, forbedret lydisolasjon og soverommene er pusset opp.

Adresse er Nygårdsveien 49. Tidligere var gnr/bnr 507/190.

Sammendrag bygningshistorie

Barnehjemmet startet i 1928 og ble drevet av Arendal Indremisjon som drev det fram til fylkeskommunen overtok i 1986. Staten overtok drift og eierskap i 2004.

Bygningen er SEFRAK-registrert i 1993.

Bygningshistorikk

1700	Byggeår for våningshus på Nyli gård anslås til tidlig på 1700-tallet. Det oppføres som landsted. (Kilder: SEFRAK-registrering 1993).
1925	Nyli gård kjøpes til barnehjemsformål for Arendal Indremisjon. 1925-28: Soveromsfløy i to etasjer bygges til hovedhuset, som påbygges til fulle to etasjer.
1928	Arendal guttehus åpner
1952	Skiftet navn til Nyli gård
1972	Gårdsdriften legges ned
1986	Aust-Agder fylkeskommune overtar barnevernsdriften. Etterisolering, ny kledning mm (jfr forvaltningsplan).
2002	Rehabilitering og mindre ombygginger innvendig. Lydisolerte dører settes inn, samt andre tiltak knyttet til bedre lydisolering.
2004	Staten overtok drift og eierskap
2008	Oppussing innvendig

Vern

Formål:	Formålet med fredning er å bevare hovedbygningen på Nyli gård som eksempel på barnehjemsbygning fra første halvdel av 1900-tallet. Fredningen skal sikre bygningen som våningshus på gården, og den formålsbygde soveromsfløyen og påbyggingen fra barnehjemets oppstart i 1928. Formålet med fredningen av eksteriøret er derfor å sikre hovedbygningens uttrykk fra ombyggingen til barnehjem 1925-28. Formålet med fredningen av interiøret er å bevare planløsningen barnehjemmet fikk 1925-28 samt samtidige eller eldre interiørelementer og faste installasjoner som ytterligere dokumenterer bygningens gårds- og barnevernshistorie.
Begrunnelse:	Formålet med fredning av utomhusarealer er å sikre hageanlegget tilknyttet hovedbygningen. Nyli gård har lang barnevernshistorie og er et eksempel på barnehjemsbygning fra første halvdel av 1900-tallet da det ikke var uvanlig å etablere seg i eksisterende bygninger. Den formålsbygde soveromsfløyen som sto ferdig til åpningen i 1928 øker den barnevernshistoriske verdien til bygningen. Planløsningen fra samme tid er godt bevart og dokumenterer organiseringen av soverom og brukshistorien. Nyli gård er det eneste barnehjemmet etablert under vergerådsloven (1900-1953) som inngår i landsverneplanen for BLD. Nyli gård er en god representant for barnehjem fra denne perioden og har relativt høy autentisitet ved at hovedbygningens form, planløsning og frie beliggenhet på stor tomt er bevart. Bygningens beliggenhet og hage er kulturhistoriske kvaliteter ved anlegget som også tydeliggjør historien som landsted, gårdsbruk og barnevernsinstitusjon. Hagen har med rimelig sikkerhet eksistert i hele barnevernsperioden.
Omfang:	Eksteriør. Interiør: Planløsningen i hele bygningen, originale/eldre interiørelementer og overflater og originale/eldre faste installasjoner som matheis, vedovner og bakerovn i kjeller. Utomhusanlegg: Hageanlegget som avgrenset og skravert på kart.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

BYGNING 13339 NYLI GÅRD, HOVEDBYGNING

Kompleks 13853 EIKHAUGEN/NYLI, ARENDAL

Interiør

Interiørnr: 1

Interiørnavn: Kjeller

Beskrivelse: Inneholder kontorer for administrasjon i enden av soveromsfløyen fra 1925-28.

Interiørnr: 3

Interiørnavn: Korridor.

Beskrivelse:

Interiørnr: 5

Interiørnavn: Bakerovn

Beskrivelse:

Interiørnr: 2

Interiørnavn: 1. etg.

Beskrivelse: Stue i bygningens eldste del (1 etg).

Interiørnr: 4

Interiørnavn: Loft

Beskrivelse:

Interiørnr: 6

Interiørnavn: Vedovn

Beskrivelse:

Hovedbygningen med formålsbygget soveromsfløy fra 1925 til venstre. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot nordøst. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 13339 NYLI GÅRD, HOVEDBYGNING

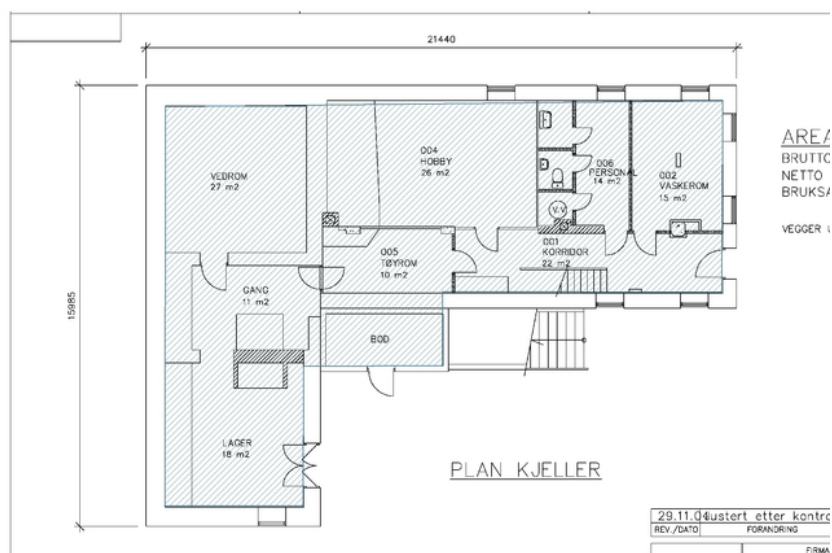
Kompleks 13853 EIKHAUGEN/NYLI, ARENDAL

Fasade mot nord. Opphavsrett: Statsbygg.

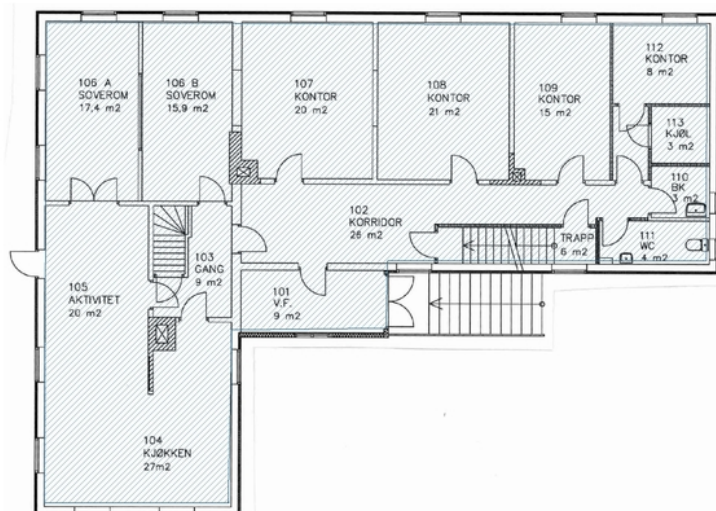
Soveromsfløyen mot vest. Opphavsrett: Statsbygg.

Plantegning kjeller med skravur for fredet interiør. Opphavsrett: Statsbygg.

Kjellervindu i påbygd fløy fra 1925. Opphavsrett: Statsbygg.

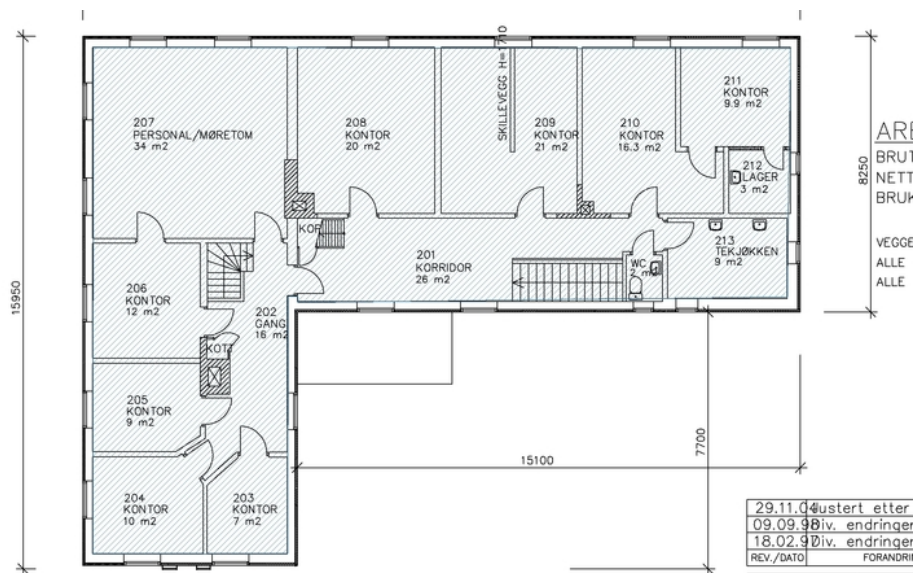
Plantegning 1. etasje med skravur for fredet interiør. Opphavsrett: Statsbygg.

Trapp i hagen. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 13339 NYLI GÅRD, HOVEDBYGNING

Kompleks 13853 EIKHAUGEN/NYLI, ARENDAL

Plantegning 2. etasje med skravert interiørfredning. Opphavsrett: Statsbygg.

Stue i bygningens eldste del. Opphavsrett: Statsbygg.

Hagen slik den framstår i dag. Opphavsrett: Statsbygg.

Nyligård sett øst. Nygårdsveien i forgrunnen. Opphavsrett: Statsbygg.